

БИБЛИОТЕЧЕН ТРЕНД

СПИСАНИЕ НА НУУБ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Издавач

Национална установа - Универзитетска Библиотека
"Св. Климент Охридски" Битола
ул. Ленинова 39

За издавачот: директор Јелена Петровска

Издавачки совет:

-претседател д-р Николче Вељановски, библиотекар советник
Јоланда Бошевска, виш библиотекар
Гордана Марковска

Редакција:

д-р Николче Вељановски, главен и одговорен уредник
Јоланда Бошевска, виш библиотекар
Илче Стојановски

Лектура и коректура: д-р Николче Вељановски
Јоланда Бошевска

Фотографии: Трајан Чагорски

Дизајн на корица: Гордана Пешевска

Компјутерска обработка и печат: Херакли Комерц- Битола

Тираж: 300 примероци

ISSN: 1409-9497

АКТИВНОСТИТЕ ВО БИБЛИОТЕКАТА ЗА ВРЕМЕ НА ЛЕТНИТЕ МЕСЕЦИ

Приредила Цветанка Дамјановска

Може да се каже дека иако во летните месеци во Библиотеката се намалува обемот на активностите заради користење на годишните одмори како на вработените така и на граѓанството пошироко, овај проект популарно наречен "Лето во Библиотеката", односно Креативната работилница, им донесе среќа, забава, едукација на над 150 деца почнувајќи од оние од предучилишна возраст, па сè до ученици од осмо одделение. Во реализацијата на овој проект беа ангажирани волонтери-педагози. Вакви и слични проекти како креативни работилници се предвидуваат и во текот на зимскиот училишен распуст за учебната 2005/2006 година.

На крајот од месец јуни до Министерството за култура беа испратени проектите на НУУБ- Битола за 2006 година, и тоа: општи (11), проекти за инвестиционо одржување на библиотеката (4) и проекти за меѓународна соработка (3) значи вкупно 18 солидно изготвени проекти.

Библиотеката беше посетена од делегација од Полициската академија од Скопје со библиотекари од Шведска и ОБСЕ.

Два дена обука на библиотекари од Технолошкиот факултет од Скопје, за библиотечните процеси во COBISS, со акцент на каталогизацијата, периодиката и сл.

Се изведе петдневна обука за сегментот COBISS/Позајмување на четворица стручни работници започна на 13 септември.

Делегација од нашата библиотека присуствуваше на редовната сесија на Советот на Европа на тема "Развој на културните патишта во Југоисточна Европа". Средбата се одржа во Лерин (Грција) на 23 и 24 септември 2005 година;

Претседателот на Македонскиот ПЕН-центар, Димитар Башевски со литератот Влада Урошевиќ, на 29 септември, го претставија

францускиот писател Жан Блот, или Александар Блок, претседател на францускиот ПЕН-центар.

Делегација од Библиотеката присуствуваше на семинарот "Меценството и спонзорството во областа на културата: законодавство и практиките во Франција и Македонија". На семинарот, кој се одржа на 28 септември во Скопје, говореше експертот Франсоа Еленбах од Министерството за култура на Франција, а организацијата беше на Министерството за култура на Македонија, Францускиот културен центар во Скопје и Институтот отворено општество-Скопје.

На покана на Американската амбаса во Република Македонија, претставници од Библиотеката присуствуваа на предавањата за "Културен маркетинг", на 29 септември во Охрид.

Во печат влезе Зборникот од Првата Роднокрајна средба на битолски писатели од Македонија, излагања од Тркалезната маса, одржана на 16 март 2005 година, по повод jubилејот 60-години од работата на НУУБ - Битола.

Се одржа и предавање за дрогата, "Алгите - идеална храна за здравјето...и сл. Беше промовирана книгата "Траги по коренот" на Рада Видиновска, поетеса од Канада, со македонско потекло. Таа беше и учесник на "Струшките вечери на поезијата 2005". Исто така, поместени беа и изложби на книги со кои се одбележуваа повеќе важни настани.

Салата за промоции се издаде во комерцијални цели и тоа на разни здруженија како Ројал Сандерс, Орифлејм, проекции на филмови како дел од програмата на интернационалниот фестивал за филмска камера "Браќа Манаки" др.

ОД МЕЃУНАРОДНАТА СОРАБОТАКА

СЕМИНАР ЗА МЕЦЕНСТВО И
СПОНЗОРСТВО ВО КУЛТУРАТА

Приредила Јелена Петровска, директор

Во организацијата на Францускиот културен центар во Скопје и Фондацијата "Институт отворено општество" Македонија (ФИООМ) на 28 септември, се организира еднодневен семинар на тема "Меценство и спонзорството во областа на културата: законодавството и практиките во Франција и Македонија". На отварањето на семинарот зборуваа г-ѓа Мелпомени Коренти, заменик министер за култура на РМ, нејзината екселенција Veronique Vujon - Barre, Амбасадор на Франција во РМ и г-дин Владимир Милчин, извршен директор на ФИООМ. Од Министерството за култура и комуникација на Франција зборуваа г-дин Франсоа Еленбах кој ги третираше прашањата поврзани со законските одредби во однос на спонзорството во областа на културата како и позитивните и негативните практики во неговата држава. За состојбата во нашата држава зборуваа претставници од Министерството за култура и Министерството за финансии, домашни експерти, претставници од бизнис-секторот и од културните институции.

Целта на семинарот беше да се отворат прашањата за меценството и спонзорството во културата, да се подигне јавната свест на потенцијалните донатори во оваа област, како и на надлежните институции за подобрување на општествената клима, даночната политика и законската регулатива во нашата земја. Исто така, на семинарот беа проследени и домашните искуства од поголеми фирми (Тутунски комбинат, Скопје, Мобимак, Цез фестивал и др.) кои што го третираат проблемот на спонзорството како дел од корпоративното управување и односи со јавноста.

СПОНЗОРСТВО И ФИЛАНТРОПИЈА

Предавањето на тема: "Спонзорство и филантропија" од Алиса Саш Зимет (Alice Sachs Zimet) кое се оддржа на 29 септември во Охрид, во куќата на Робевци, беше организирано од Американската амбасада. Темата е мошне актуелна поради процесите на децентрализација на културата во Македонија и преминувањето, на одделни институции од културата на локално ниво. Заради подобра интеграција на истите, во локалната средина, мошне значајни се знаењата и умењата како да се дојде до определени финансиски средства за реализација на културните проекти.

Беше третиран проблемот на спонзорството, донацијата и филантропијата како и појмовникот на различни термини поврзани со спонзорството. Предавањето како дел од културниот маркетинг беше наполно во функција на подобрувањето на квалитетот пред сè, во раководењето со културните институции и во инспирацијата на посетителите истите да ги применат во својата секојдневна практика. Повеќе за оваа тема ќе биде презентирано во посебен труд во идниот број на Библиотечен тренд.

ОД ПОЈМОВНИКОТ НА ТЕРМИНИ
ПОВРЗАНИ СО СПОНЗОРСТВОТО ВО
КУЛТУРАТА**Рекламирање на уметност:**

стратегија за промовирање што ја поврзува компанијата со визуелните или сценските уметности (спонзорство на симфонија, серија концерти, изложба во музеј итн.)

Бренд:

асоцијација. Имиџ. Исто така: заштитен знак, име, вид.

Рекламирање на цел:

промотивна стратегија со која продажбата на компанијата директно се врзува за непрофитна организација (на пр. донација за таа цел преку купување на производ или услуга). За разлика од филантропијата, парите дадени за рекламирање за одредена цел не се сметаат за донација туку за деловен трошок и се очекува да покажат враќање на инвестицијата.

Коспонзорство:

спонзорирање на иста сопственост.
 Рекламирање на настан:
 промотивна стратегија со која компанијата се поврзува со некој настан (спонзорирање на фестивал итн.). Често се користи како синоним за 'спонзорство'. Подобрo е да се употребува овој термин затоа што спонзорствата не секогаш се поврзани со настан.

Спонзорство во стока:

покривање (целосно, или делумно) на уплатата за спонзорство во стока или услуги наместо во готови пари.

Медиумски спонзор:

ТВ или радио станици, печатени медиуми и компании за рекламирање на отворен простор што обезбедуваат или готовина или, почесто, рекламно време или простор за определена сопственост во замена за назначување како официјален спонзор.

Филантропија:

поддршка на непрофитна сопственост од која не се очекува комерцијална корист.

Примарен спонзор:

спонзорот што ја врши најголемата уплата и што добива најголема промоција. (Исто како главен спонзор, доколку спонзорираната сопственост продава право и сопственост)

Единствен спонзор:

компанија што платила да биде единствен спонзор на сопственоста.

Испишано лого:

транспаренти, билборди, електронски пораки, печатен материјал итн.. со знакот на спонзорот.

10 ГОДИНИ ОД ОТВОРАЊЕТО НА ФРАНЦУСКАТА ЧИТАЛНА ВО БИБЛИОТЕКАТА (1995-2005)

Француската читална во Битола, односно во Матичната и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски" Битола, беше свечено отворена на 14 јуни 1995 година, од Амбасадорот на Република Франција во Македонија, г-дин Патрик Крисман. Откако претходно Библиотеката, склучи договор со Амбасадата на Франција во Македонија, ни раскажува Цветанка Дамјановска, виш библиотекар, тогашниот директор на Библиотеката Добри Петровски и Аташето за култура на Франција во Македонија, Жан Пол Батис склучија договор во кој беа наведени условите: библиотеката да им отстапи една читална на првиот кат во старото крило, која ќе биде отворена секој работен ден, а француската страна требаше да си донесе книги и периодика и да овозможи нивно компјутерско евидентирање, за што посебно беше набавен компјутер со печатач. Исто така, беше набавен и фотокопир, касетофон, телевизор со голем екран и беше поставена сателитска антена. Беше договорено материјалите и опремата, после истекот на трите години од договорот, во 1998 година, да ѝ припаднат на Библиотеката, која пак, од своја страна, се обврза да си вработи сопствено лице со познавање на францускиот јазик. Треба да се спомене дека донацијата на библиотечниот материјал беше од Француската амбасада и Францускиот културен центар во Скопје.

Со гостите на Пелистер, после отварањето на Француската Читална, 1995.

Дали вие бевте првиот вработен во Француската читална?

-Во читалната бев распределена од почетокот сè до април 2001 година. Покрај работата во Одделот Библиографија, мојата работа во читалната се состоеше од сигналирање и инвентарирање на материјалот во посебна инвентарна книга на Библиотеката, а во посебен компјутерски апликативен програм повторно ги внесував материјалите и ги задолжував читателите. До крајот на истата 1995 година, обработив 829 наслови, така што ова беше и првото автоматизирано зајмување на библиотечниот материјал во Библиотеката.

Дали имавте некаква претходна подготовка за работа во Читалната?

-Во јануари 1996 година, учествував на семинарот за библиотекарите во Француските читални, кој се одржа во Интернационалниот центар за педагошки студии во Севр (Париз). Во декември 1998 година, го посетував семинарот за библиотекарите во Францускиот културен центар, Скопје.

Какви други активности имавте?

-Уште од самиот почеток, во соработка со Библиотеката, се одржуваа многу предавања од еминентни француски и наши автори, имаше цели циклуси на предавања од областа на филозофијата и сл., најпрво во просториите на сегашниот КНИЦ, а подоцна во салата за промоции. Се организираа изложби на книги и плакати во холот на Библиотеката, а се прожектираа и филмови во Читалната.

Француската Читална беше и местото каде што за прв пат беше инаугуриран првиот почесен Конзул на Република Франција во Република Македонија?

-Пред десет години, на 25 ноември

1995 година, г-ѓа Калиопа Кривашија Стилиновиќ беше прогласена за прв почесен Конзул на Република Франција во Република Македонија, во присуство на Амбасадорот на Франција г-дин Патрик Крисман и високи личности од двете страни. Во првите неколку месеци, Конзулот, за обавување на својата функција, ја користеше Читалната, за на 14 јуни 1996 година, да се премести во новиот свечено отворен Француски Конзулат на Широк Сокак.

На инаугурацијата, покрај Амбасадорот на

Република Франција, беше присутен и г-дин Филип Сеген, Претседател на Францускиот Парламент како и високи македонски функционери.

Од почетокот на 2001 година, Француската читална функционира како Француска алијанса, дали се промени нешто во нивната работа?

Од предавањето на амбасадорот Жан - Франсоа Терал, во хотел Епинал 2002

-Француската алијанса беше инаугурирана на 12 декември 2000 година. Инаугурирањето го изврши Амбасадорот на Република Франција во Македонија, г-дин Жан - Франсоа Терал во присуство на видни личности од двете страни. Француската страна си постави директор на Француската алијанса, г-дин Жан - Франсоа Сен-Дизје, при што во април 2001 година, повторно се повлеков целосно во Библиографскиот оддел.

Од 2001 година, покрај гореспомнатите активности на Француската читална, беа воведени и поинтензивни курсеви за изучување на францускиот јазик за деца, млади и возрасни, при што Француската алијанса се прошири уште во две помали простории кои Библиотеката ги користеше како индивидуални читални, додека во една помошна просторија работи нивниот книговодител.

Од септември 2004 година, за директор на Француската Алијанса беше поставена Мари - Ев Дишман. Еве што ни рече таа за новоотворениот Анекс на Француската алијанса и воопшто за нејзината работа. Имаме околу 150 посетители на курсевите по француски јазик кои се на возраст од 6 години па

нагоре и три професорки. Заради недостаток на простор, во септември оваа година, го формиравме Анексот како посебна просторија во близина на Библиотеката, наспроти ОУ "Гоце Делчев".

Покрај курсевите, организираме разни други активности: преведување, предавања, концерти, изложби и се обидуваме да ги славиме француските празници како на пример: празникот на книгата во октомври, на виното во ноември, Божиќ, празникот на Франкофонијата во март, на музиката во јуни итн. Два пати во месецот прожектираме филмови, а со средношколците подготвуваме театар на француски јазик. Со возрасните се сретнуваме на кафе.

Исто така, секоја година, во рамки на меѓународната размена, французи доаѓаат во Македонија, односно во Битола, оваа година работееа во локалитетот Хераклеа, а две студентки од Битола отидоа во Франција да работат на реставрирање на историските археолошки споменици како што се замоци, цркви итн.

Разговорот го водеше Николче Вељановски

Summary

The French Reading Room was founded on June 14, 1995, in one of the reading rooms in the old part of the Home and University Library "St. Kliment Ohridski" Bitola, on its first floor. It was open to public every day and served as a French library and place where French language courses were held. In cooperation with the Library, using its facilities such as the promotion hall and the Computer Center (KNIIC), many cultural activities have been taking place for the past 10 years: lectures, concerts, exhibitions, translations and French celebrations such as the Day of the books, Day of the wine, Francophile Day, Christmas Eve etc.

The first librarian who worked part time in the French Reading Room was Cvetanka Damjanovska who was employed in the Library in the Bibliography Department. In November 1995, the inauguration of Mrs Kaliopa Krivashia Stilinovik to the first honorary Consul of the Republic of France in the Republic of Macedonia took place. In December 2000, the French Reading Room was renamed into French Alliance. Its first director was Jean-François Saint-Dizier. Since September 2004, the French Alliance has its new director, Marie-Eve Duchmann. At the same time the Annex of the French Alliance was established. According to her words, the Annex was opened because the Reading Room and the two other smaller rooms were not enough for 150 people attending the French language courses and their three professors. Also, the Alliance needed enough space for preparing the French theatre with the secondary school students.

Résumé

Le 14 juin 1995 une Salle de lecture française a ouvert ses portes au premier étage de la bibliothèque universitaire Saint Clement d'Bitola. Depuis, elle s'est constitué un riche fonds médiathéquaire, et sert également de salle de cours. L'excellente coopération qu'elle entretient avec la bibliothèque a permis l'organisation de diverses activités culturelles ces dix dernières années : conférences, concerts, expositions, etc. Les traditionnelles fêtes françaises sont aussi célébrées, telles le Beaujolais nouveau, Noël, les jours de la francophonie ou la Fête de la musique...

Madame Cvetanka Damjanovska, employée au département Bibliographie de la bibliothèque, fut la première responsable de la Salle de lecture française. En novembre 1995, madame Kaliopa Krivashia Stilinovik fut promue Consul honoraire de France en Macédoine, et en décembre 2000, la Salle de lecture fut transformée en une association baptisée Alliance Française. Son premier directeur fut monsieur Jean-François Saint-Dizier, et depuis septembre 2004, mademoiselle Marie-Eve Duchmann. En septembre 2005 l'Alliance a inauguré une annexe: le grand nombre d'apprenants (près de 150) et les nombreuses activités proposées (atelier théâtre, comptines, journal, cercle de conversation, ciné-club...) ont rendu nécessaire l'acquisition d'un espace supplémentaire.

ОБУКА ЗА COBISS2/ПОЗАЈМУВАЊЕ

После првата обука за девет библиотекарски, одржана во јануари/февруари 2003 година, од 13 до 16 септември оваа година, се одржуваше обука за уште четири библиотекарски, вработени во НУУБ - Битола, за совладување на сегментот Позајмување од словенскиот програм COBISS (Cooperative Online Bibliographic System and Services). Предавач беше Благој Николов, библиотекар советник.

Библиотеката го користи програмот COBISS2/Каталогизација од 1996 година, додека пак сегментот COBISS2/Позајмување започна да функционира од октомври 2003 година. НУУБ - Битола е единствената библиотека во Македонија која го користи овој сегмент.

РУЖА И АНЃА ВО ПЕНЗИЈА

Ружа Пејковска и Ангелина Савевска на 31 август заминаа во пензија. Ружа работеше во Библиотеката од 1974 година, а Анѓа од 1980 година. Ружа им се заблагодари на вработените во свое име и на Анѓа. Вработените им приредија пријатно и топло испраќање што се гледа од фотографиите.

НОВ ПРОЕКТ "ЛЕТО ВО БИБЛИОТЕКАТА"

Проектот "Лето во библиотека" беше замислен токму како едно возбудливо патување, каде со помош на книгата децата пропатуваа низ Битола, потоа продолжија низ нашата земја и стигнаа сè до најоддалечените и најскриени катчиња на земјината топка. Целта на оваа замисла беше дечињата, почнувајќи од оние од предучилишна возраст, па се до осмо одделение, дел од летниот распуст да го поминат корисно, едукативно, а сепак забавно.

За таа цел, салата за промоции на НУУБ-Битола како и Детската библиотека со еден нивни дел беа пренаменети во креативна работилница.

Библиотеката на располагање го остави целиот свој библиотечен фонд (грижливо избрани лектири, книги, енциклопедии, илустрирани списанија, телевизор, видеорекордер и компјутери). Голема поддршка дадоа и вработените во оваа институција. Проектот беше помогнат од УНИЦЕФ, кој ги приложи потребните материјали за работа: блокчиња, компјутерска хартија, хартија во боја, паус-хартија, хамер, колаж, самолепливи стик-нотеси, папки, моливи, пенкала, дрвени и мрсни боички, акварел, фломастери, кредити во боја, режала, гуми, притискачи, спајалици, ножички, лепила, четки, боенки, глобус, логички игри.

Децата работеа на неколку содржини: ликовно творештво, драмска работа, изготвување на едукативен материјал, следење на литературни филмови, гледање на училишна програма со разговор, квиз - натпревар и тн. Содржините беа проследени

преку повеќе работилници:

1. "Ајде да патуваме"- патување по континенти пратејќи ги обичаите и литературата на поодделни земји;
2. Драмска работилница - драматизација на кратки драмски текстови и поезија;
3. Користење на интернет - пребарување на едукативни содржини;
4. "Мојот омилен филм" - гледање на најнови DVD изданија во соработка со видео клуб "Цу" - Битола
5. Цртање на тема "мојата омилена книга"
6. "Патот до книгата" - изготвување на заедничка книга со детски творби кои што беа напишани за времетраење на работилницата
7. Оригами
8. Организирање на детскиот квиз "Умни глави"(еднаш неделно) во соработка со ТВ "Меди"
9. "Француски без мака" - секоја среда од 10-12 часот Француската Алијанса одржуваше часови по француски јазик, а секој петок од 13 часот креативната работилница ја посетуваше и учествуваше во работата претставник од УНИЦЕФ.

Проектот траеше од 04.07-31.08.2005 год., секој работен ден од 9-14 часот. Носител на проектот беше Детското одделение при НУУБ "Св. Климент Охридски", а за таа цел ги ангажира волонтерите: Павловиќ Оливера (дипломиран студент на Светска книжевност - Белград), Рунтевска Антула, Николовска Дијана, Станишевска Весна и Јакимова Елена (дипломирани студенти на Педагошкиот факултет - Битола)

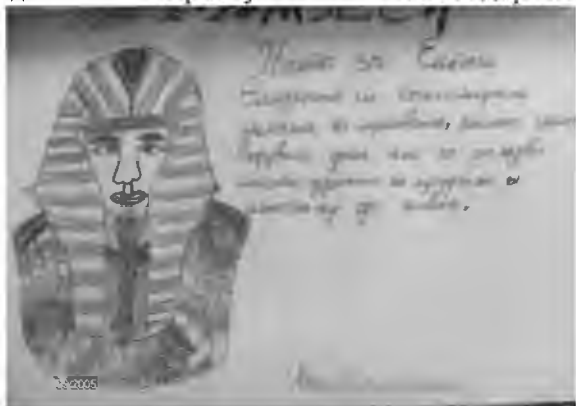
Од извештајот на волонтерите дознаваме дека:

"Проектот предизвика голем интерес кај децата. Голем број на деца секојдневно ги посетуваа креативните работилници. Летниот распуст децата го поминаа корисно и едукативно, во дружба со книгите. До израз дојдоа творечките и креативните способности на децата, во зависност од нивните афинитети и интереси. Самата едукација беше проткаена низ забава и меѓусебно

дружење низ различни зададени и слободни активности."

По иницијатива на Библиотеката, дел од децата кои учествуваа во проектот станаа нови членови на Детскиот оддел. Децата изразија желба за повторно организирање на еден ваков сличен проект, додека пак родителите изразија голема благодарност

лично до волонтерите, до НУУБ "Св. Климент Охридски"-Битола, а и до УНИЦЕФ за секојдневно четиричасовно поминато време во Храмот на книгата, наместо на улица, или пред телевизор.

Донесовме и заклучок дека при нареден организиран ваков проект децата треба да ги поделиме по возрастни групи и да се создадат услови за реализирање на повеќе слични проекти во соработка со невладините организации, здруженија и едукативни канцеларии во локална средина и пошироко во Македонија.

ПОПУЛАРИЗАЦИЈА НА КНИГАТА ПРЕДАВАЊА, ПРОМОЦИИ, ИЗЛОЖБИ

Приредил Драги Кабровски

04.07.2005 г

"Лето во Библиотеката"

НУУБ - Битола, после зимската, организира летна Креативна работилница (од 1 јули до 31 август) под наслов "Лето во Библиотеката", со следните содржини:

- ликовно творештво
- драмска работа
- изготвување на едукативен материјал
- следење на литературни филмови
- гледање на училишна програма со разговор
- квизови

Секој работен ден од 09 до 14.00 часот, петте волонтерки - педагози на Библиотеката, во соработка со телевизија Меди, ги водеа децата низ горните содржини, успешно остварувајќи го овој проект.

25.07.2005

Тематска изложба на книги посветена на Илинден и Илинденското востание насловена како "Илинден во монографските публикации". На изложбата беа изложени 100 монографски публикации со содржина за Илинден и Илинденското востание и истата беше поставена во холот на Библиотеката.

26.07.2005

ПРЕДАВАЊЕ

Предавач за темата "Алгите - идеална храна за здравје која го зголемува имунитетот" беше г-дин Пламен Бараков, во организација на "Златното јаболко", овластен дистрибутер за алгите од езерото КлаMAT.

05.09.2005

Промоција на книгата "Траги по коренот" од Рада Видиновска, поетеса од Канада, по потекло од Македонија. Таа беше и учесник на "Струшките вечери на поезијата 2005".

06.09.2005

УЧЕБНИЦИ ЗА НУЛТО ОДДЕЛЕНИЕ

Презентација на во рамките на деветтолетката, од Издавачката куќа "Просветно дело" од Скопје. Презентери беа директорот на "Просветно дело", Благој Петров, заменикот и претседател на издавачите на Македонија, г-ѓа Ели Маказлиева, илустраторот и еден рецензент. Поканети беа наставниците од забавиштата во Битола.

07.09.2005

ИЗЛОЖБА

Творбите работени од учесниците на Креативната работилница "Лето во Библиотеката" беа претставени на Изложбата во холот на Библиотеката.

14.09.2005

"ПОТЕКЛОТО НА АЛБАНЦИТЕ"

Во просториите на Библиотеката, а во организација на Македонското научно друштво - Битола, пред голем број присутни беше промовирана книгата "Потеклото на Албанците" од црногорскиот академик Каплан Буровиќ, кој подолго време живее во Цирих, Швајцарија. Книгата е во издание на битолската издавач и печатница "Херакли-комерц. За книгата зборуваа, авторот и промоторот д-р Орде Ивановски, виш советник на Институтот за национална историја - Скопје.

23.09.2005

Изложба на книги од француски писатели, во организација на Библиотеката, по повод гостувањето на францускиот писател Жан Блот, претседател на Францускиот ПЕН центар.

25.09.2005

ЛИТЕРАТУРНА СРЕДБА

со францускиот писател Жан Бло претседател на францускиот ПЕН центар, која се одржа во рамките на соработката помеѓу францускиот ПЕН центар, Македонскиот ПЕН центар, НУУВ "Св. Климент Охридски" и Француската алијанса од Битола. На сред-

бата присуствуваја Претседателот на Македонскиот ПЕН центар г-динот Димитар Башевски и литературот г-дин Слободан Мицковиќ.

30.09.2005

ИН МЕМОРИАМ.

Изложба на книги од американскиот писател Скот Пек кој почина на 70- годишна возраст

во Америка. Неговите дела претставуваа бестселери, продавани во голем тираж и преведени на 20 јазици во светот. Овој писател во Библиотеката спаѓаше во редот на најчитани писатели, посебно со својата книга "Патот по кој ретко се минува".

БИБЛИОТЕКАТА НИЗ ОДДЕЛИ И АКТИВНОСТИ**ОД ОДДЕЛОТ ЗА ЗАЈМУВАЊЕ И УСЛУГА ЗА ВОЗРАСНИ****БИБЛИОТЕКАРИТЕ ВИ ПРЕПОРАЧУВААТ**

Приредила Гордана Марковска

1. ЗАХИР - Пауло Коелјо
2. ПАПАТА ЈОВАНА - Дона Крос
3. ВРЕМЕТО НА ЛАЛИЊАТА - Дебора Могах
4. ОВА Е ТВОЈОТ ЖИВОТ - Џон О' Фарел
5. НЕГИРАЊЕ - Кит Аблоу
6. ДООГАМ ПО ТЕБЕ И ТЕ ВОДАМ СО СЕБЕ - Николо Аманити
7. ПИТАЧОТ - Бернхард Шлинк
8. СВИХ ЖАЛОСНИХ РАДОСТ - Лилјана Хабјановиќ
9. ИГРАТА НА ЖИВОТОТ - Флоренс Шин
10. ЕДИНАЕСЕТ МИНУТИ - Пауло Коелјо

ОСВРТ КОН РОМАНОТ "ВРЕМЕТО НА ЛАЛИЊАТА" ОД ДЕБОРА МОГАХ

Приредил Илче Стојановски

Времето на лалињата е раскошна прикзна за уметноста, љубовта, страста и неверството. Веднаш со појавувањето, романот станува бестселлер, а познатиот режисер Стивен Спилберг го преточува во филмски проект.

Во секој поглед ова дело претставува

фантастично, врвно уметничко дело. .. во него вешто и мајсторски е отсликан живописниот дух на Амстердам во XVII век. Романот нуди бегство од монотоното секојдневие, во еден чудесен и далечен свет полн со возбудливи сцени од животот и промените што ги носи љубовта.

Романот низ својата содржина го следи времето со сите карактеристики на социјални моменти, богатството и сиромаштијата, соништата на трговецот Корнелис кој преку својата верна жена Софија, ја гледа иднината и среќното семејство после трагедијата од првиот брак и сопственото искуство "дека трагедијата не чека од природата, удира без размислување", за на крајот да биде изневерен и потиштен. Спротивно на него слугинката Марија сонува свој сон и иднина со својот сакан Вилем за подоцна многу работи да се променат и на крајот после многу будни настани работите да дојдат на свое место. Тука се наметнува и една мисла дека "надежите на смртниците се како шупливо стакло, па и животот им е краток."

"Времето на лалињата" е книга полна со пресвртки кај сите ликови без исклучок, впрочем непредвидлива како што е и самата судбина. Ликовите се јасно отсликани, полни со чувствителност и длабочина која зрачи од секоја реченица и збор кои се испреплетени во животните судбини на луѓето, нивните доживувања и психолошки превирања низ монолози и дијалози и вешто наративно прикажување на живи и живописни сцени и слики од животот што е посебна одлика на оваа книга.

ОСВРТ КОН РОМАНОТ "РАКОПИСОТ Q" ОД ЏОНАТАН РАБ

Приредил Николче Вељановски

Ако во "Кодот на Да Винчи ја гледаме меѓусебната борба на тајната организација "Сионски приориум" која треба да ја обелодени тајната за изворното христијанство наспроти организацијата "Опус Деи" зад која стои Ватикан, во романот "Ракописот Q", свитокот ја содржи тајната на Манихејците - секта од VI век, отфрлена од црквата. Преку симболиката на имињата и местата низ кои не води, кои за жал, не се преведени со своето значење, почнувајќи од Босна за време на војната, па преку Ватикан, грчкиот остров Атос и назад низ бившите Ју- простори, авторот постепено ја открива содржината на древниот свиток.

Се претпоставува дека свитокот бил напишан некаде во првиот или вториот век, така што тој е современик на канонските евангелија, но и закана за она во кое што подоцна се претворил правоверниот католицизам. Од разговорот помеѓу Американецот Пирс и професорката Ањели дознаваме дека ракописот го обновува митот за Создавањето и истовремено го толкува Бог како мајка и како татко, повисок и од богот на еврејската Библија. Напишан е во раскажувачки стил

што се нарекува "апокрифно дејствување на апостолите", нешто како христијанизиран роман. На свитокот напишана е поема која објаснува како некој може да стигне до избавувањето, следејќи ја чистата или Совршената светлина. Тоа е врската со манихејската молитва.

Манихејските пророци Адам, Сит, Енос, Сим, Енох, Ное, Буда, Заратустра, Исус и последниот Мани го претскажуваат крајот на светот кога целото зло ќе биде изгорено во последен жар, светлината ќе биде ослободена, апсолутното спознание ќе биде постигнато. Дури и Св. Августин се заинтересирал за нивното учење како одговор на прашањето "Од каде доаѓа злото?" Тие не веруваат во Воскресението туку во небесно вознесение, "О Мани Заштитнику, пророку над пророците; Совршена светлина, вистинско вознесение на небото, Не Воскресение".

Всушност, "Q" не е ништо друго освен хипотеза, начин на кој еден научник ја бара смислата на основната дилема на христијанската теологија. Се работи за авторството на Евангелијата. .. Врска со Божественото, Словото на Исус, нечепнати, чисти напишани во времето на неговиот живот.

Свитокот, предопределен да ја сруши Црквата, требаше да ја спаси од самата неа. Во него е покажано како да се измени нашиот однос кон црквата. "Q" го претставува Светиот Грал. Свитокот го осудува создавањето на верска организација, на институција на верата која само го искривува вистинското учење на Исус Христос за духовниот раст на човекот.

Во последните години се јавуваат книги кои се обидуваат да предвидат промена, подготвувајќи го човештвото за иднина во која христијанската црква неминовно треба да се трансформира за да излезе на видело вистината за духовниот раст која на христијаните неправедно им била ускратувана низ вековите.

ВИ ГО ПРЕТСТАВУВАМЕ

Љубомир Груевски
(1949, Гевгелија)

Поет. Роден е во 1949 година, во Гевгелија. Работи како книжар и издавач. Автор е на книгите: "Гемии" (поезија, 1980), "Огненена земја" (1983), "Опсаден град" (поезија, 1991) и "Острвот и други легенди" (поезија, 1999).

ВО ДРУШТВО НА ПОЕТИТЕ МАКЕДОНСКИ

Света земјо,
Света песно
Анте кај е, Рацин?
Љубен Беломорски? -
Во кој бран на сонот,
Дрво на ридот
Шопов сади? -
Додека Чедо
под лесновските свона
спие
а Јаневски од Кукулино
од два метра земја
ме изведува
та крик од мене се кини:
Кавалот на Ренцов
кај е?
Петре во пиреј
да не се престорил?
А Раде Железнец
железо што знае
в срце да топи?!
Кај е
Јачев Воденче
во кое кафеанче
во кое ендече?!
Во оваа средба со Неа
Со смртта
Во сонот кошмар -
пред судниот ми час -
Кај сум јас?

Врз срменото седло пелистерско
 ко на бел крилест коњ
 над Куката наша
 македонска
 без високи шимшир порти -
 Јавам
 и знам
 Пак сите ќе сме заедно
 на судбинската средба што иде -

Во Тешкото:
 Блаже, учителот наш
 Напред,
 Вапцаров, по него Смирненски,
 Егејски и сите други
 овоземски и надземски -
 Црноземски -
 Поети македонски.

Света земјо,
 Света песно
 До кај сме?!
 За кај сме?!...

Сите ли сме?!
 Тука ли сме?
 Заедно.

**СТРУШКИ ВЕЧЕРИ НА
 ПОЕЗИЈАТА - ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ 2005 ЗА
 ВИЛИЈАМ СТЕНЛИ МЕРВИН
 (1927, Њујорк)**

(William Stanley Merwin)

Мервин е еден од водечките поети во Америка. Во неговата педесетгодишна поетска кариера напишал голем број на збирки: "Маска за Јанус" (дебитантска, 1952) "Мечки што танцуваат" (1954), "Цветот компас" (1977) и други. На крајот од седумдесеттите години се сели на Хаваите и ги публикува збирките: "Откривање на островите" (1982),

"Отворање на дланката" (1983), "Патување" (1993). Последните негови збирки се "Склопување на стените", "Звукот на реката" и "Избрани песни 1951-2001" (2005). Мервин ја разголува песната, ја фрагментира до крајност, така што на читателот му се чини дека таа сама истекува од формата. Во еден период песните на Мервин станале *ars poetica*, песната се пишува самата себеси во процесот на нејзиното откривање низ нагли проблесоци, кои немаат ниту свој почеток, ниту свој крај, туку тоа се фрагменти од искуства.

Во 1942 година, доаѓа во Европа каде во текот на следните неколку години работи како татор и ја преведува европската поетска традиција од француски, шпански, португалски и латински јазик. Тој го има добиено највисокото признание за превод во САД на американскиот П.Е.Н. клуб во 1979 година. (American PEN Club Translation Award in 1979).

Мервин се појавува како поет заедно со генерацијата родена меѓу 1920 и 1930 година, кој од една страна се одлепи од сензитивитетот на модерната традиција на Езра Паунд и Томас С. Елиот, а од друга страна ги асимилира нивните вредности, збогатувајќи ги со нови искуства што дојдоа со брзиот развој на американското општество по војната. За себе Мервин ќе рече: "Пред да наполнам дваесет години често се прашував што значи да се биде американски поет", пред сè имајќи го пред себе фактот дека повеќето американски поети на дваесеттиот век биле самоволни изгнаници меѓу двете светски војни и по Втората светска војна, покрај погоре спомнатите и Вилијам Карлос Вилијамс, Роберт Лоуел, Џон Беримен и други. На дваесет и две годишна возраст доаѓа во Европа и како поет се гради врз европските искуства.

Денес, Мервин живее и работи на Хаваите и поборник е за зголемување на човековата еколошка свест. Бројни се неговите песни за морето, тој примарен еколошки свет во кој, на најчист а воедно и најсуров начин, се одвиваат витално важните процеси на креација и деструкција.

Ви претставуваме дел од изборот на песни кој ги читаше авторот при посетата на Битола, во Центарот за култура, ден пред отворањето на Струшките вечери на поезијата 2005.

ПОИМ

Еден збор чека до последниот миг
дотогаш толку нечуен и никогаш
неповторен или никогаш незапомнет
секогаш бил домашен збор
користен во говорот на обичните
за секојдневни животни случки
не новоизбран или долго обмислуван збор
предмет на коментари
кој некогаш ќе си помислел дека бил сал еден
изговаран уште во почетокот во сите
во сите свои употреби и околности
за конечно да го каже сопственото значење
за кое отсекогаш постоел само тој
за кое сега се чини дека секој збор би одго-
варал

СЕБЕСИ

Дури и кога ќе те заборавам
ќе продолжам да те барам
верувам ќе те познавам
постојано ќе те помнам
понекогаш многу одамна
понекогаш небаре сигурен
дека сал за миг си бил тука
дека воздухот е сè уште жив
таму каде што си бил и тогаш
мислам дека те препознавам
како некој секогаш ист
кој се преправа дека е време но
ти не си време кој се преправа дека
говори со зборови но ти не си тоа
што ти велат дека си ти кој не си
загубен кога не те наоѓам

НИЗ МРАКОТ

Кога е време го следам црниот пес
во темнината што ум е на денот

Таму не гледам ништо освен црн пес

песот кој знам дека пред мене оди

и не се врти назад ох тоа е црниот пес
што сега пак му верувам по толку години

кога ја имав сета верба во црниот пес
во доба на сјај и во доба на сенка

напред во слепилото на црниот пес
каде одаите на мракот се веќе познати

и во нив не постои страв оти црниот пес
внимателно ме води по слепото скалило

МЕСТО

На последниот ден од светот
ќе посакам да засадам дрво

зошто
не заради овошјето

дрвото што раѓа плодови
не било тоа што било засадено

сакам дрво што ќе стои
во земјата за првпат

кога сонцето веќе
ќе заоѓа

а водата
ќе му го допира корењето

во земјата преполна мртвовци
а облаците ќе минуваат

еден по еден
над неговото лисје

*Поклон, Монографијата на НУУБ - Битола,
во Американскиот корнер, Битола 2005*

ПОВОД ЗА СРЕДБА СО

ДИМИТАР БАШЕВСКИ

Романсиер, поет, преведувач. Роден во с. Ѓавато, Битолско. Долги години работел како новинар, уредник и постојан дописник на "Нова Македонија" од Атина. Бил директор и главен уредник на издавачката куќа "Култура". Сега е главен уредник на издавачката куќа "Слово". Претседател на Македонскиот ПЕН центар. Автор е на книгите: "Туѓинец" (роман, 1969), "Враќање" (роман, 1972), "Раска" (роман, 1974), "Нема смрт додека свони" (роман, 1980), "Една година од животот на Иван Плевнеш" (роман, 1985), "Куќата на животот" (поезија, 1987), "Сарајановскиот каранфил" (роман, 1990), "Дневникот на Ања" (роман за деца, 1994), "Привремен престој" (поезија, 1995), "Совладано време" (поезија, 1998) и "Бунар" (2001), прогласен за роман на годината. Неговите дела се објавени во странство на англиски, чешки, романски, српски и албански. Застапен е во антологиите на македонската проза и поезија. Преведува од англиски.

Добитник е на наградите: "11 Октомври", "Рациново признание", "Ванчо Николески" и "Печалбарска повелба". Номиниран за наградата "Балканика" за 2002 година.

1. Кога започнавте со пишување?

-Откако завршив средно техничко училиште во Битола, се запишав на Филозофски факултет, група Југословенска книжевност со македонски јазик и го завршив во 1968 година. Набргу по завршувањето се запослив во "Нова Македонија".

За прв пат јавно настапив кога бев осмолетка во Ѓавато напишав една песна под наслов "Долга пролет" која беше објавена во еден додаток за млади во тогашна "Народна просвета". Продолжив да пишувам поинтензивно во студентските денови. Јас припаѓам на една хомогена генерација како што беше и претходната на Радован Павловски, Петре М. Андреевски, Јозо и Петар Бошковски, Влада Урошевиќ, се разбира според возраста и според одредени афинитети, во која спаѓаат Атанас Ванѓелов, Ристо Јачев, Тодор Чаловски, Петре Бакевски.

2. Кога бевте промовирани како автор пред јавноста?

-Моите први песни не фатија баш место како првото објавување на мојата проза. Тоа беа раскази во списанието "Разгледи". Во тоа време повеќе се следеа списанијата како посериозни со вредни содржини, па јавноста можеше да следи кој е добар писател и кој е нов надежен писател итн. Во 1969 година го објавив првиот роман "Туѓинец". За мое големо изненадување беше пречекан неверојатно добро. Во романот се зборува за еден човек кој е иселен во Австралија и неговиот живот таму. И јас сум бил во Австралија во шеесеттите години и останав нецели две години. Јас ја гледам таа тема од психолошки и социопсихолошки аспект. Интересно е да се знае дека тогаш темата на миграциите беше третирана само битово и во драмата и во расказите пристапот беше полуфолклорен. Главниот јунак во романот е еден интелектуалец од овие новите кој внесува иронија, а дотогаш тоа не можеше да се замисли. Така да тоа беа фази во пишувањето.

3. Значи се најдовте во прозните дела и продолживте?

-После "Туѓинец" доаѓа романот "Враќање". Кратка проза и многу добро оценета. Човекот после многу години на печалба, оди повеќе пати на пристаниште за да се врати во родниот крај, но не е сигурен кај ќе се врати, дали е тој истиот и како ќе ги доживее работите, стравот од тоа колку се отуѓил и не се враќа до крајот на романот заради страв. Потоа доаѓа "Една година од животот на Иван Плевнеш". Темата не е врзана со миграциите. Тоа е урбана тема, а романот е психолошки. Потоа доаѓа

"Сарајановскиот каранфил", исто психолошка книга која со еден дел допира до миграциите. Претставено е едно тоталитарно општество во мало. На еден учител му се затворило училиштето заради иселување отвора цвекарница и толку се занесува што ја заградува, тргува со Холандија, селани работат во неа итн.

"Нема смрт додека свони" е на некој начин продолжение на романот "Враќање". Сега веќе не е истиот човек туку се враќа во родниот крај. Прашањето е дали се враќа или тоа враќање е негов неуспех, бидејќи физичко враќање има, но стварно враќање нема. Не може да си го потврди својот идентитет. Распнат е помеѓу два света. Работите се измениле, луѓето ги нема или пак самите луѓе се измениле. Идеалот за кој со години сонувал, не го наоѓа.

4. Дали пишувате поезија?

-Покрај моите прозни дела во меѓувреме излегоа уште три збирки поезија: "Привремен престој", "Совладано време", "Куката на жените". Што е интересно за поезијата. Еден број колеги сметаат дека тоа е многу добра поезија, но најголемиот број поети не сакаат да ме примат како поет. Ми велат: "Слушај, па ти си пишуваш проза, што ќе ти е сега, поезија." Јас пак на шега во некои пригоди им одговарам, "Па јас не пишувам поезија само понекогаш сакам да ви кажам како се пишува поезија". Инаку поезија почнав да пишувам многу доцна, веќе како афирмиран прозаист. Мојата поезија, избори, се објавувани во Лондон, Букурешт, Атина. Не знам многу да зборувам за поезија,

особено не за својата, но мојата поезија е мисловна и се бави со сериозни прашања од животот.

Од Тркалезната маса
во НУУБ - Битола, 2005

5. Дали сте биле инспирирани од некои автори?

-Кога го употребуваме зборот инспирација обично мислиме на директно влијание или директно земање. Во таа смисла тешко можам да зборувам. Човек има своја одредена природа и носи работи кои се совпаѓаат со таа природа. Во смисла на автори чии книги сум ги читал, а се совпаѓаат со моите би ги издвоил Андриќ, Фолкнер, руските поети, Библијата.

6. Дали сте религиозен?

-Не, јас сум атеист. Кога велам атеист, јас не верувам во чуда. За да постои религија треба да постои чудо. Јас верувам во нешто што би го нарекол Логос. Не сум неверник. Но не верувам во онаа елементарна сведена вера, дека е веќе сè завршено, дека сме во нечии раце и дека тука завршува нашето. Ако ги сведуваме во некои рамки работите, јас сум повеќе сум ориентиран кон хуманизмот отколку кон религијата.

7. Според вас, кое ваше дело е од посебна уметничка вредност?

-Тоа не е прашање кое е на план на размислување. Тоа е прашање на нашата природа. Јас сум имал потреба да комуницирам со светот преку литературата. Тоа бил мојот медиум. Преку зборот како медиум да го соопштиш она што го сакаш. Се разбира дека овде се претпоставува постоење на талент. На Запад постојат воркшопови како се

пишува. "Нема смрт додека свони" беше добро примена книга и беше повод за наградата "11 Октомври".

8. Кои други награди ги имате добиено?

-Јас никогаш не сум пишувал за деца нити сум размислувал. Никогаш не сум сметал дека би можел да пишувам за деца. Меѓутоа, бев провоциран од Издавачката куќа "Детска радост". Ми побараа книга за деца. Така дојде "Дневникот на Ања". Книгата не само што беше добро примена туку беше и наградена со наградата "Ванчо Николески". Можеби кога би се направила статистика, таа би била мојата најчитана книга заедно со "Бунар". Тој е мојот последен роман напишан во 2001 година. "Бунар" е прогласен за роман на годината и имаше номинација за наградата Балканика. "Печалбарска повелба" и "Рапиновото признание".

9. На што работите во моментот?

-Последните месеци, скоро е готова, работам на уште една книга поезија.

10. Од страна на фамилија?

-Скоро сите мои се во Австралија. Родителите ми се починати. Како изгледа еден наш човек откорнат одовде и да почива на гробишта во Австралија. ќе речете и тоа е судбина, но во сето тоа иселување имаше и нешто ирационално. Никој не одеше на печалба свесно, а потоа се соочуваа со проблеми. Оженет сум. Имам ќерка која е магистер по етнологија и сега подготвува докторат. Имам син кој е помрзлив, директор на нашата Издавачка куќа "Слово", а јас сум главен уредник.

11. Дали добро работи вашата "Издавачка

куќа"?

-"Слово" работи многу добро, затоа што го користам моето долгогодишно искуство во Нова Македонија, бев четири години дописник од Атина, некое време бев главен и одговорен уредник на списанието "Македонија" во Матицата на иселениците, единаесет години, од 1988 година, бев директор на "Култура". Потоа во 1999 година ја формиравме "Слово". Издаваме Едиција "Идеи", Библиотека на хуманистите, Библиотека Логос, значи, филозофија, антропологија, социологија. Потоа, историја со акцент на Балканот и Медитеранот, романот, македонски и светски и нобеловците. Ние не ги издаваме романите од видот на Кодот на Да Винчи или од видот на делата на Паоло Коелџо. Се придржуваме само до оние дела кои припаѓаат во горенаведените области. Комерцијалните книги немаат пазар во Македонија. "После дождот", а посебно Сценариото за филмот на Милчо беше многу продавано, но колку примероци ќе се продадат во Македонија.

12. Дали нешто не ве прашав, а сакате да ми кажете?

-Еден дел од работите не ги споменавме, а се врзани за ПЕН -центрите. Тоа е една светска организација на писатели од преку сто земји, преку сто центри. Формирана е во 1921 година. Првиот претседател е Џон Голсворди. Тука се навистина квалитетни луѓе, нобеловци итн. Повелбата на ПЕН е официјална повелба која се залага за книжевни, јазични и културни вредности. Моментално, јас сум негов претседател од 2001 година. Македонскиот ПЕН -центар е многу распространет во светот и не соодветствува на нашата големина. Затоа беше и Светскиот конгрес во Охрид, во 2002 година. Учествуваа над 300 автори од цел свет. Секоја година имаме Охридска ПЕН -конференција во јули, а годинава во септември. Во ПЕН не членуваат сите писатели од Македонија, туку се одбрани околу осумдесет. Издадовме Летопис на Македонскиот ПЕН- центар, излезе веднаш по Конгресот. На меѓународно ниво постојат четири комитети: Комитет за мир, Комитет за превод и јазични права, Комитет за жени писатели и на некој начин многу важниот

Комитет за писатели во затвор. Се бориме за писатели кои се гонети од политички или идеолошки причини. ПЕН центрите не се врзани со држава туку со јазик и со културна средина, и не се нарекувани на пр. ПЕН-центар на Македонија, туку Македонски ПЕН-центар.

13. Кажете ни нешто за почетоците на меѓународниот ПЕН?

-Меѓународниот ПЕН беше создаден пред 81 година, имено во 1921. Негов прв претседател беше Џон Голсфорди, добитник на Нобеловата награда за литература во 1932, авторот на "Сага за Форсајтови" и многу други дела. Меѓутоа, првобитната идеја за формирање на едно друштво, или клуб, со цел "народите да се соберат заедно...во литературата", е на англиската писателка Кетрин Ами Доусон Скот, уште во 1917 година. Нејзината кариера почнува во Лондон со објавувањето на две долги поеми, во кои ги поттикнува, посебно жените, да се соберат за освојување на интелектуалната, образовната и другите видови слобода. Нејзината прва идеја била тоа да биде "Клуб на заедничка вечера...мажи и жени од репутација". До својата ќерка Марџори напишала: го нареков (клубот) ПЕН, бидејќи го сочинуваат поети, драмски писатели, есеисти и новелисти (Поетс, Пласњритерс, Ессасистс анд Новелистс)..." Во овие центри влегуваат интелектуалци, уретници, преведувачи и сл.

Со претседателката на Меѓународниот

ПЕН, Јоан Лидом -Акерман, на 8-мата ПЕН конференција во Охрид

На поканата од Доусон Скот да дојде на првата вечера, Џон Голсворди одговорил: "Сé што се прави за меѓународното разбирање и мирот, придонесува за доброто, така

што ќе дојдам на вашата вечера". Тоа е таа прва вечера на 5 октомври 1921 година во Лондон, на која учествувале 14 писатели, меѓу кои и двајца Американци и еден Австралијанец. Џон Голсфорди беше избран за претседател. Набрзо, веќе во 1922 година, беше формиран францускиот ПЕН центар, потоа центарот во Барселона, во Каталонија итн. Во 1923 година се одржува првиот Конгрес со делегати од единаесет центри. Познат е Конгресот во Дубровник во 1933 година, кога на храбар начин дојдоа до израз вредностите врз кои се потпира ПЕН - одбраната на слободата и творечкото достоинство. Писателите тогаш собрани во ПЕН, се огласија против фашистичката загроза која веќе доаѓаше од Германија. Тие повикаа против воинствените повици, против шовинизмот, против расната и националната нетрпеливост, против деструкцијата на книгите и на духовните вредности воопшто, против репресивните акции во Германија и Италија. Историјата на меѓународниот ПЕН е историја на перото против мечот.

14. Да се вратиме во 2002 година кога македонскиот ПЕН-центар беше организатор на 68-от Светски конгрес на Меѓународниот ПЕН. Која е улогата на македонскиот ПЕН-центар?

-Апсолутно. Работата на Македонскиот ПЕН центар е во полза на нашата поширока општествена и, пред сè, културна и книжевна средина. Тој, како дел од едно огромно семејство центри во преку сто земји во светот, има поле за комуникација и, притоа, за афирмација на македонскиот јазик, литература и култура. Тука е важен угледот што го ужива нашиот Центар, создаден низ многугодишната меѓународна активност, а тој углед е потврден многупати досега, со поддршката и довербата на нашите иницијативи сред Меѓународниот ПЕН, со поддршката и афирмацијата на Регионалната конференција во Охрид која се одржува секоја втора година, со Светскиот конгрес на Меѓународниот ПЕН кој се одржа во септември во Македонија, со контактите што ги имаме не само како со центри, туку и како со поединци, колеги во светот.

Со претседателот на Францускиот ПЕН, Жан Блот, на 8-мата годишна ПЕН конференција во Охрид

Македонскиот ПЕН центар така, е еден посредник, едно место, еден чинител како што велите, во неформалната дипломатија, од што произлегува еден резултат во полза на нашата средина, а на тој начин и во полза на промовирањето на принципите од Повелбата на Меѓународниот ПЕН. Тие принципи зборуваат за слобода на творештво, за слободна размена на идеи, за заштита на јазичните права, за промовирање на литературните вредности, кои по настанок се национални, но по вредност, општи и тн.

Нашите членови се присутни на сите важни меѓународни собири и регионални конференции, каде што се расправа и се воспоставува соработка на книжевен и културен план. На тој начин, низ таа воспоставена соработка, дојде во последно време и до објавувањето на антологии на македонската поезија или на македонскиот расказ во одделни земји надвор. Дојде, до одржувањето на Вечерта на македонската литература во Лондон минатата година.. Во рамките на нашата работа на афирмација на македонската книжевна и културна средина, пред извесно време објавивме три изданија (една антологија на македонскиот расказ, една на македонската поезија и двобројот од Ревизијата на Македонскиот ПЕН центар го посветивме на балканските литератури), повеќето наши изданија се наоѓаат на нашиот веб-сајт како електронски прилози, во Белград и во Софија излегоа антологии на македонската поезија во рамките на соработката со Бугарскиот и со Српскиот ПЕН центар, работиме на антологии на македонската поезија да излезат во други земји и тн. Секојдневно сме во комуникација со седиштето во Лондон и со светот. Тоа е дел од нашата работа, која

влегува во оној домен што го нарекуваме неформална дипломатија, а всушност претставува секојдневна работа на Македонскиот ПЕН центар сред Меѓународниот ПЕН.

Постојат и карактеристични прашања во нашата средина со кои Македонскиот ПЕН центар се среќава и според кои заземаме позиција. Ние, имено, работиме на афирмацијата на македонската книжевност и култура, работиме на афирмација на националниот идентитет, на афирмацијата на македонскиот јазик и на другите културни вредности. Во своите програмски определби, Македонскиот ПЕН центар ја има и заштитата на културниот идентитет на малцинствата (на народите, според новата определба) кои живеат и ја изразуваат својата посебност во Република Македонија.

Нашиот центар реагира и реагира во сите случаи кога се повредуваат човечките права, слободите на луѓето и творечките слободи. Сме реагираме во повеќе случаи во поглед, на пример, во обидите за кочење на афирмацијата на македонската литература и јазик, во поглед на името на државата, реагиравме исто така во времето на експанзијата на албанскиот екстремизам минатата година, кога се уриваа и се палеа објекти од културното наследство, посебно верски итн.

15. Дали активностите на македонскиот ПЕН-центар ја заштитува или афирмира македонската литература во светот?

-Се разбира дека може, тоа е дел, и тоа важен дел, од неговата работа. Освен во програмскиот дел, таквиот вид комуникација се остварува и на неформално ниво, на ниво на познанство и книжевно пријателство меѓу писателите и издавачите. Јас ја споменав, на пример, Вечерта на Македонската литература во Лондон во почетокот на декември 2001 година. Таа вечер, која беше исклучителна привилегија за нас, беше во организација на Меѓународниот ПЕН и на УНЕСКО. Исто така имаме настапувано и во Париз и каде уште не. Таму прикажавме и еден полчасовен филм за Струшките вечери на поезијата. На програмски план пак, Комитетот за превод и јазични права се грижи токму за афирмацијата на литературите воопшто и посебно на литературите на помалубројните народи. Тој Комитет, како што веќе реков, со решение донесено на Конгресот во Охрид, сега има

седиште во Македонија (досега во Барселона, Каталонија). Понатаму, Меѓународниот ПЕН во Лондон издава своја ревија на англиски јазик, која во својот најголем дел ги афирмира литературите на помалубројните народи и помалите по дифузија јазици. Македонскиот ПЕН - центар повеќе сака да работи на поле на литературата и размената, додека во светот, активностите се повеќе насочени кон слободата на изразување.

Разговорот го водеше Николче Вељановски

СРЕДБА СО ЖАН БЛО

Жан Бло (Jean Blot), или Александар Блок (Alexandre Blok), француски писател и претседател на Францускиот ПЕН. клуб на 25 септември беше гостин во НУУБ - Битола. Воведен збор и негово претставување даде Димитар Башевски, претседател на Македонскиот ПЕН. центар, додека за врската на македонската и француската литература во XX век зборуваше писателот и критичар Владо Урошевиќ.

1. Кога се обидовме да најдеме некакви податоци за формирањето на Францускиот ПЕН. клуб не можевме да најдеме дури ни на Интернет. Кажете ни нешто околу неговото формирање?

Основач на ПЕН. клубот е Анатоли Франс, формиран е во време веднаш по формирањето на центарот во Англија. Имаме познати писатели кои членуваат во клубот како што се Андре Самсон и Жил Роа и Пол Валери. Се надевам дека набргу ќе имаме Веб сајт каде што ќе можете да ја прочитате целата наша историја од формирањето на клубот. Историјата на клубот кој е формиран во 1922 година е врзана за историјата на Интернационалниот ПЕН. центар,

формиран во 1921 година.

Од средбата со Жан Бло, 2005

Денес, ние, сакале или не, се наоѓаме во една деликатна ситуација. Тоа е се помасовната употреба на англискиот јазик - комуникацијата во светот во осумдесет проценти, дури и помеѓу јапонците и кинезите се врши на англиски јазик. денес, поголемиот дел од литературата е застапена на англиски јазик. Ние се нарекуваме шампиони, па можеби и жртви кои единствено застануваме против масовната употреба на англискиот јазик. Исто така, преку Меѓународниот ПЕН. центар се обидуваме да се бориме против масовната употреба на англискиот јазик кој ги загрозува, се обидуваме да ги браниме јазиците на помалите народи и оттаму нашиот интерес за македонската литература и за врската со македонскиот народ.

2. Кажете ни нешто околу вашиот најнов роман "Сонцето заоѓа на исток".

Тоа не е роман, всушност, тоа е есеј за она што ги преокупираше Русите во XX век. Тоа беше комунизмот, но она што комунизмот беше за Русија, тоа не можеа да го претпостават ни Пабло Неруда ни Андре Жид. Она што го претставуваше Револуцијата тоа беше од револт, но и тој беше карактеристика на рускиот дух. Тие беа оправдувани дури и од најневините европски духови како Жан Пол Сартр и други.

Разговорот го водеше Николче Вељановски

РАЗГОВОР СО ПИСАТЕЛОТ

ГОРГИ ПРЧКОВ

Роден е во Битола во 1942 година. Живее и работи како наставник во родното место. Подеднакво пишува за деца, мадина и возрасни. Негови дела се: "Велосипедисти" (раскази за деца, 1980), "Чистотник", "Рудата", "Живот на тркала", "Лелчо", "Словенските првоучители" (раскази, 1985) "Ластарче и Цуки" (роман за деца, 1985), "Големиот учител", "Трите скапоцени камчиња", "Топката што многу знае", "Математичар", "Како расте Славчо", "Огнови", "Марширања" - тетралогича, "Жед во срцето", "Ргосани", "Жими крст и кандило" (роман, 2003), "Џек", "Сорти" и "Верушка" (роман, 2004).

Награден е со наградата "4 ти Ноември" на градот Битола за романот "Ластарче и Цуки", втора награда на Издавачката куќа "Детска радост", втора награда на Издавачката куќа "Феникс" за книгата "Штурчо", како и откупувани му се повеќе раскази во "Нова Македонија" и

"Студентски збор".

Кажете ни за вашите почетоци во литературата?

-Со пишување почнав уште од најрано детство. Пишував кратки раскази за да подоцна преминам на романи и сказни за деца и млади. Откако се вработив во 1970 година како наставник по македонски јазик почнав да пишувам и објавувам поинтензивно. Првата моја книга раскази ми е "Велосипедисти". Напишана е со цел да им укаже на децата како да се однесуваат со сообраќајот. До 1990 година, работев интензивно и за кусо време објавив осум книги за деца и шест за млади. Во нив спаѓаат "Ластарче и Цуки", "Лелчо", "Топката што многу знае", "Словенските првоучители", "Големиот учител", "Рудата", "Чистотник", "Како расте Славчо", "Огнови" и други.

Од кога почнавте да пишувате за возрасни?

-За возрасни почнав да пишувам некаде од 1990 година, работев макотрпно за да ги создадам обемните дела: тетралогичата "Марширања", романтични раскази "Жед во срцето", романите "Битолски подробности", "Ргосани и поразени", "Жими крст и кандило", "Сорти", "Џек" и како последен романот "Верушка". Во меѓувреме не ја забораив и детската литература. Ја напишав книгата "Штурчо" со која ја добив втората награда во Издавачката куќа "Феникс" Скопје.

Која е инспирацијата за вашите дела?

-Вработен како наставник, инспириран сум од децата, моите творечки почетоци започнаа со творештвото за деца кои се неисцрпен извор. Впрочем и моите први објави беа наменети за најмладите како што е и последната "Штурчо". Исклучиво пишувам проза, а според мене, секој што се зафатил да пишува, треба да го прочита Фром, особено

вториот том од книгата "Анатомија на човековата деструктивност". Јас не гледам причина и ликовите во моите романи да не ги предадам фромовски, зашто романот добива во необичност, а со тоа добива и во уметност.

Според вас кои се писателите кои заслужуваат посебно внимание?

-Ако мислите од кои писатели сум зел да учам, кои писатели ми се најомилени, уште ако ме прашате набројте десет писатели од светската литература мојот одговор ќе биде: Владимир Костов, Владимир Костов, десет пати... . Нему капа му симнувам и до земја поклон му правам, зашто од него сум зел да учам. А од битолските, ама прозаисти, во поезијата прсти не мешам зашто можам да се изгорам, а тоа многу боли, ги ценам како работливи и чесни Никола Кочовски, Петре Димовски, Јован Боцевски, мојот најдобар пријател по перо, како што си го викам Јанкула, човек со широка душа, меко срце и за секого добра мисла.

Силен впечаток ми оставил Албер Ками со "Странеот". не сакам да бидам разбран погрешно дека сум ги заборавил Тослтој, Достоевски, Солженицин, Драјзер итн.

Кои теми ги обработувате. Дали имате свој посебен стил на пишување?

-Моите романи третираат современи теми, донекаде сум груб спрема негативните личности, моите романи можат да се приклучат во нов вид натурализам. Таков беше Зола, не ги штедеше народните јадачи, слично имам земено да пишувам и јас. Моите романи имаат земено да обработуваат една жестока пресметка со нашата стварност во која живееме. Моите ликови се борат за иде-

алите на настраданиот народ. Моите ликови се препороди кои делуваат самостојно кои немаат ништо заедничко со ликови од објавени романи во нашата литература. Јас имам свој став за современата литература, каква треба да биде современата литература.

Мое мислење е дека таа треба да биде докрај отворена, чесна, да има излезено една историја на вистината. Што се однесува до стилот и јазикот, Владимир Костов вели: 'во твојата литература сè е завиткано во уметност ама досега невидена уметност, пред која ќе се најдат изненадени и врвни критичари, дури и таквите не ќе можат да ти го најдат крајот.. . отворено се пресметуваш со силниците, тие во себе признание ќе ти оддадат, ама јавно не.. . Јазикот во романот "Верушка" има излезено една испревртена синтакса - инверзија, и таков роман нема, тоа е еден пронајдок во литературата". Во мојата тетралогија "Марширања", инаку се чини дека е единствена тетралогија во македонската литература, еден од ликовите има земено да вели: "Јас сум прочитал многу романи, ама напишани обично, со таквите јас си го потпалував собулчето, имаа земено да горат небаре кукулички, арно ама тие телото ми го топлеа, ама душата ми ја мрзнеа. ..

Во вас има голема револтираност, можеме кај вас да ги чуеме зборовите, "Лагата в губре, вистината на виделина".

-Во моите дела владее еден невиден вриеж, не заобиколувам никого, не признавам никакви писателски норми, се е завиткано во уметност, тоа е нова естетика, всушност, нова уметност. Пишувам многу, ама сè ми се чини дека најдоброто го пишувам кога сум под тензија, кога сум револтиран. Тогаш излегувам напнат, во

секој момент можам да експлодирам, или да почнам да полудувам, не исклучувам можност и во лудница да завршам. И, за да не завршам во лудница земам и пишувам, а пишувам сè дотогаш додека не се растоварам, сè додека душата, мислата не си ги олеснам, а тоа трае долго. Дури тогаш имам мирен закрепнувачки сон. Голем поборник сум за вистината. Бидејќи имаме земено да живееме во едно време на лажговци, пакозции, зулумции, во моите романи честа тема имаат излезоно. Не ретко имам земено да си велам, всушност да се прашувам: "Чиј е поголем грехот, на оној што го направил или на оној што го зел и го напишал?" - и одговор самиот си давам: "Секако на оној што го направил". Тој што зел и го напишал само има земено да укаже, мал придонес да даде, колку голем излегол, да помогне да не се повтори, ако му успее голем човек излезоно има.

Од каде произлегува револтираноста во вас. Дали е тоа општеството, вашата лична фрустрираност или незадоволството од она што сте го постигнале во животот?

-Незадоволството произлегува од животот кој го живееме во денешно време. Неправдите што ги среќаваме на секој чекор и од сè повеќе луѓе, особено револтот во мене се крева до таква мерка што колку се обидувам да ја измерам, мерка нема кога ме изневериле и најдобрите пријатели и ме напуштиле. Таквите за мене имаат излезоно 'рбосани луѓе во истоимениот роман.

Со кои писатели соработувате најповеќе?

-Со Владимир Костов, Петре Димовски, Никола Кочовски, Јован Боцевски, Панде Манојлов, Љубомир Груевски.

Од севкупниот ваш опус што би издвоиле како највредно според вас?

Би ги издвоил ликовите како препоротци, стилот и јазикот како новитет досега непрочитани. Сите мои романи за возрасни се завиткани во уметност. Моја љубимица е мојата имагинарна Верушка затоа и романот ми е многу драг.

Дали сте задоволни од досегашниот ваш живот. Дали сте задоволни од она што сте го постигнале во литературата и дали има уште нешто што сакате да постигнете?

-Во вакви општествени прилики, односно неприлики човек не може да биде незадоволен. Незадоволството го исказувам во моите романи. Со постигањето во литературата сум презадоволен, бидејќи моите романи се обемни со посебен на мене својствен стил кој веќе е препознат од, според мене, најголемиот авторитет Владимир Костов. Да ме послужи здравјето, идеи имам, теми за пишување имам. Според тоа, ќе има и нови книги.

Додека другите живеат, ти пишуваш?

-Едно време, во списанието "Развиток" имаше една рубрика, нешто како разговор со писатели. Помеѓу другите имаше излезоно едно кое беше формулирано: "Додека другите живеат ти пишуваш?" Над ова прашање имав земено долго да размислувам. Кога би ми го поставиле мене, често се прашував каков одговор би дал. Ете прилика. Мојот одговор на ова би бил: Кои се другите кои живеат? Оние во некоја никотиносана меана што зеле пиво да пијат, ракија до бесвест, оние по луксузни кафеани со туѓи жени што зеле да флертуваат, по туѓи нечисти постели очите да си ги вадат. Оние на грбот на народот што зеле на висока нога да живеат, годишните одмори во монденски летувалишта да ги минуваат, зар тие живеат? Е, ако мислат така се излагале, зашто јас додека пишувам живеам, мојот живот јас сум сигурен дека е поубав и попродуктивен од нивниот, зашто додека пишувам, јас сум на сите страни на светот и во секоја пора на човекот, дури и во космосот, значи, јас сум тој што живеам. И во крајна линија таквите

другиот, третиот ден ќе бидат заборавени, а писателот ќе живее вечно.

Во моментот дали пишувате нешто ново?

-Во моментот интензивно работам на обемниот роман "Последниот боем на Битола". Откако ќе го завршам овој роман, ако се изнајдат средства, желба ми е да издадам комплет од шест тома.

Разговорот го водеше Николче Вељановски

МОЈАТА ЛЌУБОВ - ПИНГ ПОНГОТ

БЛАГОЈ БОШЕВСКИ

Кога почнавте да играте пинг понг?

-Уште од 1966 година, како дете на единаесет години во Домот на Јени Маале во библиотеката си читавме книги и еден ден не повика тренерот за пинг понг Јонче Петковски кој ги тренираше своите внуци Диме и Томе Петковски кои беа првите играчи кои јас ги знам во тогашниот Пингпонгарски клуб "Пелагонија, а подоцна познат како "Пелистер" од Битола. Имавме три пати неделно тренинг. Одевме редовно по пионерски турнири низ цела Југославија. Во тоа време пинг понгот беше многу популарен. Југославија имаше две лиги: прва и втора. Македонија имаше една прва лига. Првакот од лигата играше во квалификации за во прва или втора југословенска лига. Двапати игравме во квалификации, но во Војводина беа поквалитетни.

Дали на индивидуално ниво имавте некакви забележителни успеси?

-Бев првак на Југославија за пионери

во мај 1970 година, во Панчево. Тоа беше Турнир за пионери во ситем на отпаѓање. Траеше 4 дена. Во пионерската екипа бев кратко. Имавме уште едно прво екипно место во Југославија во Ниш, во есента 1970 година.

Значи, набрзо почнавте да се такмичите на младинско ниво?

-Во 1974 година, влегов да се такмичам во прва екипа на Пелагонија. Веднаш потоа во 1975 година станав првак на Југославија за младинци во Земун, во склоп на Игрите збратимени градови. Редовно одев на тие игри: Земун, Херцег Нови, Осиек, Бања Лука, Горна Радгоња и Битола. Редовно имавме екипно или поединечно втори и трети места. Имаше и турнири кои беа чисто само заради одбележување на истите и дружење без борби за медали.

Кажете ни нешто повеќе за такмичењето на сениорско ниво?

-Во 1976 година имав 20 години и веќе станав првак на Македонија во конкуренција на сениори, во Неготино. Првите десет најдобри не викаа на турнири низ Југославија и во странство, во Полска, Чехословачка, Бугарија, Романија, Русија, Турција, Грција итн. Во 1977 година бев првак на Македонија на турнирот одржан во Прилеп. Тогаш моравме да играме екипно секоја недела и еднаш годишно поединечно. Имаше и такмичења за двојки, пионери, јуниори, и жени.

Дали имавте некаков успех во странство?

-Во 1985 година, на еден многу силен европски турнир во Варна, за Македонија, освоивме екипно трето место, а поединечно

јас освоив седмо место. После тоа паузирав две години, заради престој во Америка. Во 1987 година, веднаш по враќањето освоив прво место на градското првенство во Битола. Исто така, истата година во ноември освоивме второ место на турнир во Кладно, Чехословачка. Во 1989/90 година, игравме квалификации за влегување во тогашната силна Прва лига на Југославија.

Вие бевте неколку пати избрани за спортист на годината на Битола?

-За спортист на годината бев избран три години по ред во првите десетмина, во 1975, 1976, 1977 година. Во 1976 година бев трет, но малку фалеше да бидам и прв.

Спортист на годината, трето место, 1976

Дали нешто се промени после осамостојувањето на Македонија. Дали пинг понгот продолжи со истиот интензитет?

-По осамостојувањето, пинг понгот изгуби на квалитет. Денес, пинг понгот тешко се одржува, додека во Југославија имаше многу квалитетни такмичри и екипи дури и идоли како Шурбек, Стипанчиќ, Каракашевиќ, а сега е добар Приморац од

Хрватска. Србија има добри играчи кои играат во странство.

Во овој период каде се такмичевте?

-Ме бараа да играм во Работнички од Скопје и Младост од Прлеп, но од 1999 година, настапувам за пингпонгарскиот клуб "Струга" од Струга и сè уште поаѓам во Пелистер од Битола. Тука ми е душата. Цела младост ми помина во салата за пинг понг при Месната заедница на Јени Маале. И сега сè уште настапуваме на меѓународни турнири во Бугарија, Романија, Србија, на пионерско и јуниорско ниво, посебно со екипи на Прилеп и Струга. Јас учествувам како нивни тренер.

На Државно првенство на Македонија, 1997

Моментално сте такмичар за екипата на Струга. Кажете ни нешто повеќе за вашите игри?

-Со екипата на "Струга" од Струга се такмичиме секоја недела во Македонската квалитетна прва А лига, систем дома - надвор. Една недела играме дома една недела надвор. Постигнуваме доста добри резултати и секоја година се бориме за првото место. Оваа година со клубот сме поканети на три силни турнири во Србија, Турција и Бугарија.

Вие бевте прогласуван и за спортист на годината на Струга?

-Во 2003 година бев прогласен за спортист на годината во Струга во десетте најдобри. Следната 2004 година добив признание за најдобар спортски работник.

*Пред Државното првенство
на Македонија, 2003*

Сега доаѓа прашањето за тоа колку сте задоволни со она што го работите на полето на пинг понгот, со она што сте го постигнале досега и воопшто, како успевате да одделите време кога знаеме дека сте и фамилијарен човек?

-Со постигнатото како такмичар сум презадоволен, а со оглед на условите во кои што моментално се наоѓа пинг понгот не можам да бидам многу задоволен. Што се однесува на тоа колку сум заработил последниве години не можам многу да се пофалам, но сепак е добро. Како тренер сè уште треба да се докажувам, да добијам сертификат за да работам како професионален тренер. Знам дека и тоа не носи многу пари, но љубовта кон пинг понгот и понатаму живее во мене. Нормално дека за оваа моја љубов е потребно и многу време и разбирање од семејството, што не значи дека нема и негодување од страна на фамилијата.

Од 1984 година работите во Библиотеката?

-Со акцијата за вработување која постоеше во тоа време се вработив како библиотекарски помошник во магацинот за книги, во април 1984 година. Дваесет години работев на ова работно место. Работата во магацинот за книги посебна дисциплина и издржливост, посебно бара соработка со другите колеги од Издавањето. Во сите овие години честопати ги заменував колегите и на пултот за Издавање за возрасни и деца. За мене работата ми е задоволство. Со оглед на тоа што од магацинот книгите се испраќаат по лифт, за мене, качувањето и слегувањето

по скалите од магацинот до пултот за издавање беше еден вид мал тренинг, односно за да услужам една странка со задоволство слегував и се враќав со книги и по неколку пати.

-Задоволство ми беше и тоа што во мојот долг работен стаж на ова работно место ги научив каде се наоѓаат скоро сите книги. Најчесто, доволно ми беше само да ми го кажат насловот на книгата без да запишуваат број. Работата ми помагаше во одржување на мојата форма за неделните натпревари. Денес, работам на техничка обработка на книгата. Повремено помагам при компјутерското изработување на членски карти. Автоматизацијата на библиотечните процеси воопшто не е проблем за мене.

Разговорот го водеше Николче Вељановски

ПРОЕКТ ЗА ПОПУЛАРИЗАЦИЈА НА КНИГАТА МЕЃУ УЧЕНИЦИТЕ

Одговорна за изведување на проектот
Кристина Лајмановска, волонтер

Досегашните искуства и сознанија на библиотекарите во Детската библиотека на Националната установа - Универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски" Битола покажаа дека младата популација се среќава со еден голем проблем, а тоа е намалената заинтересираност за книгата. Ако се разгледаат причините за тоа ќе се утврди дека многу големо влијание за тоа има техничкиот и технолошкиот напредок. Сега децата своите потреби за истражување и спознавање на непознатото ги задоволуваат со помош на телевизијата и компјутерот па интересот за книгата е сè помал. Всушност, проблемот можеме да го префрлиме и на возрастните затоа што тие се оние кои треба да ги насочуваат децата. Преку медиумите како што се телевизијата, списанијата и весниците се врши голема пропаганда за најнови филмови, најнови компјутерски игри со презентација на содржината и слики.

Според досегашните сознанија на библиотекарите, во училиштата и училишните библиотеки се врши пропаганда за книгите, но таа пропаганда не е ни приближно толку голема како онаа на медиумите за филмовите и компјутерските игри. Учениците воглавно ја читаат само задолжителната литература која им ја задава наставникот, додека многу мал број на деца читаат други книги.

Проектот за популаризација на книгата кој го покренa НУУБ "Св. Климент Охридски" Битола има главна цел да го зголеми интересот за читање кај најмладите. Тргувајќи од фактот дека во библиотеката има толку убави книги за кои децата не знаат дека постојат, сметав дека од големо влијание врз тоа како децата ќе ги прифатат книгите ќе има начинот на кој ќе им бидат

презентирани.

Размислував како би можело тоа да го направам. Книгите што намеравав да ги презентирам ги сортирав според нивната содржина и одбрав барем по еден примерок од сите видови (авантуристички, класични, научно- фантастични, хумористични, тинејџерски, историски). Потоа книгите ги сортирав и според возраста. Книгите кои ги одбрав за презентација беа предлагани од страна на библиотекарите од Детската библиотека како интересна и возбудлива лектира за младите читатели. Исто така во процесот на обработка на книгите добивав совети за возраста за која е наменета книгата.

За да го привлечиме вниманието на децата, подготвив кратка содржина за почетниот дел на книгата сè до заплетот, со тоа што книгата би ја оставила на детската љубопитност. Сметав дека секое дете ќе пронајди барем една книга која ќе му го привлече вниманието за да посака да ја прочита, а со тоа да му овозможи да трага и понатаму и да го продлабочува својот интерес преку читање на друга слична литература.

После разработката на книгите припремив план за нивна усмена презентација.

Фази во презентирањето:

1. Претставување на учениците
2. Краток разговор -дали меѓу учениците има членови во НУУБ
 - какви книги би сакале да читаат (авантуристички, историски и др)
3. Презентација на книгите
4. Краток разговор за презентираниите книги - дали им се допадна некоја книга
 - книга која посебно им ја препорачувам
 - какви книги би сакале да им бидат презентирани
 - информирање за начинот на зачленување во Библиотеката.

Во презентацијата на книгите беа опфатени сите основни училишта во Битола од III до VIII одделение. На учениците од III и IV одд. им беа презентирани следните книги:

- Зборофон Тар - 11 од Велко Неделковски (хумористична)
- Мојот брат од тринаесеттиот кат од Оливера Ќорвезироска (хумористична)
- Патување во Таџетакомо од Томе Арсовски (авантуристичка)

По трагите на бродскиот дневник од Миливое Матошец (авантуристичка)

Принцот на 17 планета од Душан Белча (научна- фантастика)

Тројца на островот од Виталиј Губарев (фантазија)

На учениците од V и VI одд. им беа презентирани следните книги:

Патот за Агра од Еме Сомерфилд (авантуристичка)

Островот со скриеното богатство од Роберт Л. Стивенсон (авантуристичка)

Белиот галеб од Тихо Најдовски (авантуристичка)

Сибирка од Лидија Чарскаја (авантуристичка)

Принцот и питачот од Марк Твен (авантуристички)

Златокосото дете од Васил Тоциновски (авантуристичка, воена)

Зимски детективи од Оливера Николова (детективска)

Јулски дневник од Бошко Смаќоски (тинејџерска)

Скалила во зеленилото од Весна Ацевска (класична)

Животот занает најтежок од Бошко Смаќоски (меѓу- етничка, историска)

На учениците од VII и VIII одд. им беа презентирани следните книги:

Сама од Горјан Петревски (тинејџерска)

Пролет зад мојот прозорец од Томе Арсовски (тинејџерска)

Судбоносна одлука од Елизабета Арсова (тинејџерска)

Заборавениот колосек од Глигор Поповски (тинејџерска)

Солза за Мите од Владимир Костов (тинејџерска)

Ветер во градите од Ѓорѓија Најдовски (класика)

Скалила во зеленилото од Весна Ацевска (класика)

Александар и еднорогот од Душко Кралевски (класика)

Перуновите потомци од Видое Подгорец (авантуристичка)

Ангели на прогонството од Паскал Гилевски (автобиографија, историска)

Кристалната планета од Томе Арсовски (научна- фантастика)

Со балон до Сахара од Даглас Треман (авантуристичка).

За време на мојата презентација на книгите во училиштата, во одредени одде-

ленија забележав дека на оние деца кои читаат повеќе им се потсмеваат во одделението., што покажува дека читањето не е баш многу популарно кај учениците.

Во последните три четири броја од Библиотечен тренд беа презентирани дваесеттина од горенаведените книги, а сега ги презентирам само преостанатите книги преку кратки резимиња. На сите наставници во одделенска настава и по македонски јазик им беше оставен по еден примерок со сите резимиња.

Златокосото дете

Васил Тоциновски

Страни: 108

Возраст: 5 - 6 одд.

Категорија: класика - воена

Дали барем еднаш седејќи на брегот на Преспанското езеро сте се запрашале како изгледа островот Голем Град. Во оваа книга ќе имате можност да го видите.

Поради војната Огнен мора да го напушти својот дом и да оди да живее кај својот дедо на тој остров. Каков е животот на Голем Град, што се ќе пронајди Огнен таму преостанува сами да видите.

Човек амфибија

Александар Бељаев

Страни:

Возраст: 5 - 6 одд.

Категорија: научна фантастика

Морските бродови на бреговите на Аргентина наидуваат на чудни трагови за кои се претпоставува дека потекнуваат од некое непознато суштество. На едни тоа суштество им причинува штети, додека на други неочекувано им помага. За него рибарите зборуваа со шепот обзрнувајќи се страшно да не ги чуе "морскиот ѓавол, но тоа беше човек со. ..."

Судбоносна одлука

Елизабета Арсова

Страни: 110

Возраст: 8 одд

Категорија: класика

Катерина и Соња живеат во домот за сирачиња заедно со многу други деца со кои се како браќа и сестри. Кате вели "не велам дека овде не е убаво... но кога ќе влезиме во собите, кога ќе се изгаснат светилките, се јавува онаа желба - мама да е

тука до нас, да не прегрне да не помилува.." потребна е голема храброст да се живее тој живот зошто на свој начин сите тие се "бележани" од судбината. Но судбината на секого му се насмевнува па и на Кате. Што ќе се случи понатаму дали ќе ја посвојат, дали ќе ја најде својата мајка оставам на вас да откриете

Солза за Мите
Владимир Костов

Страни: 62

Возраст: 7- 8 одд.

Категорија: класика хумористична

Шишко е рокер и е заљубен во убавата Дашка. Тој на секој начин се обидува да ѝ се допадне, а тоа беше најдобриот начин да се постигне спротивното. Во училиштето се подготвува театарска претстава во која игра и Шишко. Какво влијание ќе има таа врз него и неговите другари преостанува сами да откриете.

Зборофон Тар - 11

Велко Неделковски

Страни: 144

Возраст: 3 - 4 одд.(1, 2 одд)

Категорија: хумористична

Тошко за својот 11 роденден добива два подароци, едниот не толку значаен е труба, но вториот е вистински пронајдок, најнов тип на касетофон -зборофон. Зборофонот изгледа вака: окото на Тошко ја снима сликата, увото - ги лови звуците, има копчиња за брзо и бавно зборување- носот и образот, но најзначајно е тоа што секогаш ја зборува само вистината. Се што ќе забележи зборофонот веднаш им го соопштува на децата и возрасните. Поради овај зборофон Тошко ќе има многу неволји кажувајќи им ја вистината на луѓето и кога не треба.

По трагите на бродскиот дневник

Миљивоје Матошец

Страни: 170

Возраст: 3- 4 одд.

Категорија: авантуристичка

Ивица, Јасен и Симо се радуваат на летниот распуст и прават големи планови, во кои најважно место заземаше чамецот на Ивица. Надежта за голема авантура им се исполни кога во реката го најдоа бродскиот дневник од некој потопен брод. Тргувајќи по трагите

на тој дневник започнуваат нивните големи доживувања.

Патување во Тацетакомо

Томе Арсовски

Страни: 136

Возраст: 4, 5, 6 одд.

Категорија: авантуристичка

Приказната започнува кога еден ден Влатко добива писмо од неговиот пријател Чинуа Кунга кој живее во земјата Тацетакомо и кој го кани Влатко и нивната заедничка другарка Весна да го посетат за време на летниот распуст. Влатко и Весна тешко извојуваа дозвола од своите родители, но сепак успеаја да пристигнат во Африка каде што го доживеаја првото изненадување, на аеродромот не ги чекаше никој! Како ќе се снајдат сами во Африка и дали ќе го најдат Чинуа останува сами да откриете.

Принцот на 17 планета

Душан Белча

Страни: 133

Возраст: 3- 4 одд.

Категорија: научна - фантастика

Иван во својот џеб има белузлаво топче кое ни самиот не знаеше од каде му е. Еден ден забележа дека тоа топче започна да

трепери и да испушта некаква енергија и топлина. На Иво почнаа да му се случуваат необични работи, тој забележа дека сосема добро се снаоѓа во астрономскиот атлас и дека лесно почна да ги пронаоѓа соѕвездијата на небото. Набљудувајќи ги ѕвездите со својот телескоп забележа една ѕвезда која се движеше по небото, нешто му кажуваше дека таа се упатила кај него.

Тројца на островот
Виталиј Губарев

Страни: 99

Возраст: 3-4 одд.

Категорија: фантазија, авантуристичка

Замислете што би правеле ако пронајдете некој волшебен предмет кој би ги исполнувал сите ваши желби. Една таква волшебна шарпа пронајде Борјан и така тој заедно со своите другари тргна во голема авантура. Но покрај забавата што им ја донесе

волшепството, тоа им донесе и големи неволји.

Мојот брат од тринаесеттиот кат
Оливера Корвезироска

Страни: 159

Возраст: 4 одд.

Категорија: класика

Во книгата се пренесени секојдневните доживувања на Мирна и Војдан нивните несогласувања со родителите и нивните разговори кои секогаш имаат некаква воспитна димензија, наспроти разговорите со сосетката Оливера и нејзиниот сопруг Федер Фризура.

Зошто сите родители мора да ги учат своите деца според некои нивни правила за убаво однесување и дури и да ги тераат своите деца да го прават она што тие навистина не сакаат?

ЕВЕ ШТО САКАВ ДА КАЖАМ...

НЕ ЈА СЕКАВАМ УБАВИНАТА

Доаѓам во куќичката "Бели несоници"
и се таам во душата
како дете во исчекување од страв.

Балконот зјае испразнет во погледот
со занемана тишина.
Не ме пречекува како некогаш.

Без тебе
не ја секавам убавината.

Кајсијата до портата се исуши.
Праските премрзнаа
како јас во душата лани.

Сега полека лозјето со мене умира.
Само јаболкницата е втурена од цут,
чиниш зацрвенета од срам.

Без тебе
не, не ја секавам убавината.

19 април 2004 г.

Куќичка "Бели несоници"
с. Лисолај

Радован П. Цветковски

МУДРИ МИСЛИ

Со книгите е како со луѓето: мал број игра значајна улога, додека останатите се губат во мноштвото.

Волтер

Книгите се единствен посредник меѓу нас и големите луѓе.

Зола

Природата не трпи лага.

Карлајл

Љубовта е секогаш почеток на знаењето, како што огнот е почеток на светлината.

Карлајл

Љубовта е заедничка потрага по знаење.

Сократ

Љубовта живее од давање, а не од земање.

Св. Августин

Заљубеноста и мудроста се две сестри кои никогаш особено не се сложуваат.

Шекспир

Само она што го правиме од љубов, го правиме слободно, без оглед колку страдања ќе произлезат од тоа... .

Тагоре

Победата на стравот е почеток на мудроста.

Расел

Мудрецот е поголем од владетелот, зашто кога мудрецот ќе умре, нема кој да го замени.

Од Талмудот

Кога на народот ќе му се овозможи да го добие без барање она што му треба, тогаш народот стекнува доверба во владетелот.

Конфучие

Ако прифатиш изгладнето куче и го нахраниш, тоа нема да те касне. Тоа е главната разлика меѓу човек и куче.

Твен

Само човекот не е благодарен за добрините што му се прават.

арапска

Нема поголем мрак од незнаењето.

Шекспир

Кога ќе се состанеш со некого, настојувај да мислиш на него. Само кога заборавиме на себе, плодотворно комуницираме со други.

Толстој

Воздржи се од критикување дури и со добра намера, зашто за да ги раниш луѓето е лесно, а да ги поправиш - невозможно.

Шопенхауер

Било каде да се најде, човек што овладеал со себе ќе се однесува како што доликува.

Зен - учител

Размисли еднаш пред нешто да дадеш, двапати пред да примиш, илјада пати пред нешто да побараш.

Сервантес

Малограѓанинот сака да живее, но впечатоците не ги преживува длабоко.

Горки

Колку и да зборува добро човек, кога премногу зборува секогаш на крајот ќе каже некоја глупост.

Дикенс

Прв знак на паметен човек е - тој со еден поглед знае со кого има работа.

кинеска

Некој може да победи илјадници војни на бојното поле, но не може да се мери со победникот којшто самиот се победил себеси.

Буда

Малкумина ги има такви, што го гледаат грдото кај оние што ги сакаат, и коишто го гледаат она што е добро, кај оние што не ги сакаат.

Конфучие

Човек мора да е претпазлив дури и да е син на небото.

Тагоре

Животот без принципи е брод без кормилар.

Ганди

Треба да трпиш и да простуваш с□, како Мајката Земја.

Тагоре

Во самотија бедникот ја чувствува сета своја беда, големиот дух сета своја големина.

Шопенхауер